

รายงานผลการพิจารณาและผลการดำเนินการตามความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหาอันเกิดจากภาวะโลกร้อน

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้คำปรึกษา/ข้อเสนอแนะ/ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหาอันเกิดจากภาวะโลกร้อน ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานหลัก ได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีผู้แทนสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเข้าร่วมประชุมด้วย และที่ประชุมได้เสนอความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการต่อความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนี้

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑. แนวทางและกลไกการบริหารจัดการ ๑.๑ ให้มีการจัดตั้งองค์กรด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อทำหน้าที่ในการติดตาม ศึกษาวิจัยการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ศึกษาผลกระทบ หามาตรการเฝ้าระวังการป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมถึงให้มีการฝึกอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ โดยให้มีองค์ประกอบจากนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษา และมีนโยบายให้ทำงานในลักษณะบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาและการเตรียมการรองรับปัญหาที่เกิดจากภาวะโลกร้อนอย่างเป็นเอกภาพ	หน่วยงานหลัก: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมเห็นว่าหน่วยงานต่างๆ มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะอยู่แล้ว เช่น 1. มีคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับชาติในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการ และปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ 2. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลัก (National Focal Point) ของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nation Framework on Climate Change Convention: UNFCCC) ซึ่งมีการทบทวนการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ รวมทั้งเป็นหน่วยงานประสานงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยขณะนี้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
		สิ่งแวดล้อมได้จัดตั้งสำนักงานประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (สปอ.) ขึ้นเป็นการภายใน โดยมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ รวมทั้งแนวทาง หลักเกณฑ์ และกลไกในการดำเนินงานระดับนานาชาติเกี่ยวกับการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และขณะนี้อยู่ในระหว่างการนำเข้า ครม. เพื่อให้ความเห็นชอบ 3. ปัจจุบันได้จัดทำยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2551-2555 ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 6 ด้านที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ตามความเห็นของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความสามารถในการปรับตัวเพื่อรับมือและลดความล่อแหลมต่อผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และ/หรือ เพิ่มแหล่งดูดซับก๊าซเรือนกระจก ยุทธศาสตร์ที่ 3 สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยุทธศาสตร์ที่ 5 เพิ่มศักยภาพของสถาบันและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาการดำเนินงานในกรอบความร่วมมือกับต่างประเทศ ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2551 4. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่างการ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
		นำเสนอคณะรัฐมนตรีในการจัดตั้งศูนย์ประสานความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (CCO) ประจำกระทรวงต่างๆ เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันระหว่างกระทรวงต่างๆ ในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๑.๒ ให้มีการสร้างแบบจำลองเหตุการณ์ภูมิอากาศในอนาคตในพื้นที่ของประเทศไทย เพื่อให้สามารถเตรียมรับมือกับปัญหา	หน่วยงานหลัก: กระทรวง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและ กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมเห็นว่าควรมีการศึกษาต่อยอดจากแบบจำลองเหตุการณ์ภูมิอากาศถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่อาจเกิดขึ้นต่อสาขาต่างๆ ทั้งนี้ สำหรับข้อมูลของภูมิอากาศในระดับหน่วยวัดขนาดใหญ่ มีการดำเนินการและเก็บรวบรวมที่กรมอุตุนิยมวิทยา สำหรับข้อมูลของภูมิอากาศในระดับหน่วยวัดขนาดเล็ก มีการดำเนินการและเก็บรวบรวมที่กรมควบคุมมลพิษ นอกจากนี้ การสร้างแบบจำลองเหตุการณ์ภูมิอากาศมีหลายหน่วยงานที่ขณะนี้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1. ศูนย์เครือข่ายวิเคราะห์ วิจัย และฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำแบบจำลองเพื่อศึกษาผลกระทบในภาพรวมทั้งหมดของประเทศไทย 2. การศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการสร้างแบบจำลองในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น 3. กรมทรัพยากรน้ำกำลังดำเนินการจัดทำแบบจำลอง Hydro-Agronomic-Economic Model เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบด้านอุทกวิทยา รวมถึงการบริหารจัดการน้ำด้านการเกษตร และด้านเศรษฐกิจ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก 4. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกำลังดำเนินการจัดทำแบบจำลองเพื่อศึกษาเรื่องลมมรสุมในทะเลอันดามัน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
๑.๓ ให้ปรับแนวนโยบายการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้และปรับทัศนคติในการดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ เช่น การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชื่อมโยงกับกระแสโลกที่ให้ความสำคัญกับภาวะโลกร้อน	หน่วยงานหลัก: สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำนโยบายและแผนของประเทศ ได้มีการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ ความตระหนัก และการปรับตัวของประชาชนอยู่แล้ว โดยในเอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2552 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดให้เรื่องภาวะโลกร้อนเป็นหนึ่งใน 5 ยุทธศาสตร์ และในยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2551-2555 ได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์สร้างความสามารถในการปรับตัวเพื่อรับมือและลดความเสียหายต่อผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ และสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของประชาชนในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่างการจัดทำแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนครอบคลุมระยะเวลาดำเนินการ 10 ปี (พ.ศ.2553-2562) ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของทุกภาคส่วนในประเทศให้สามารถรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาวต่อไป
๑.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เพิ่มช่องทางและวิธีการในการแลกเปลี่ยนและสร้างองค์ความรู้เรื่องภาวะโลกร้อนของประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น วิทยุชุมชน เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนรับทราบปัญหาและสามารถกำหนดมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตนเองได้	หน่วยงานหลัก: กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและ	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เรื่องภาวะโลกร้อนในระดับชุมชนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ช่องทางและวิธีการในการ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
	สิ่งแวดล้อม	เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เช่น วิทยุชุมชน ควรพิจารณาให้รอบคอบ โดยเฉพาะด้านระเบียบ กฎหมาย
๑.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนใช้หลักการการกระจายความเสี่ยงในการป้องกันและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการร่วมกันรับความสูญเสีย และทำให้แต่ละคนได้รับความสูญเสีย น้อยที่สุด มีระบบประกันความเสี่ยงโดยชุมชนจัดการกันเอง ทำให้เกิดการช่วยเหลือระหว่างกันภายใน ชุมชนเดียวกัน	หน่วยงานหลัก: กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวง ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาในประเด็นเรื่องความเสี่ยง โดยมีการให้ ความเห็นใน 2 ประเด็น คือ 1. ความเสี่ยงด้านการเกษตร เกษตรกรจะเป็นกลุ่มแรกที่ได้รับผลกระทบ หากมีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเกิดขึ้น เนื่องจากเป็นสาขาที่ขึ้นกับปัจจัยด้านภูมิอากาศ โดยปัจจุบัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการจัดทำระบบประกันความเสี่ยงของข้าวขึ้น 2. ความเสี่ยงจากพิบัติภัย เช่น น้ำท่วม ดินถล่ม ซึ่งปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่มีการดำเนินการในการป้องกันความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนี้ ได้แก่ 2.1 กรมทรัพยากรน้ำมีการดำเนินการในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มและน้ำหลากในพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำระบบเตือนภัย (Early Warning) 2.2 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้จัดทำหลักเกณฑ์และพื้นที่เสี่ยงภัยที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 2.3 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีภารกิจในการให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันพิบัติภัย รวมทั้งการซ้อมหลบภัยและอพยพหากมีพิบัติภัยเกิดขึ้น ทั้งนี้ ที่ประชุมมีความเห็นว่า ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับหน่วยงานในการจัดทำระบบความเสี่ยงมากขึ้น

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
๑.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการศึกษากำหนดหลักสูตรการศึกษาวิชาที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก รวมถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในระดับลึกถึงการนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับตัวได้อย่างสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งผลักดันให้สถาบันการศึกษามีส่วนร่วมในการคิดและช่วยคลี่คลายปัญหา	หน่วยงานหลัก: กระทรวงศึกษาธิการ	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมเห็นว่าควรให้มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้าไปในบทเรียนวิชาต่างๆ เช่น สร้างเสริมประสบการณ์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น ทั้งนี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยได้เคยจัดทำหลักสูตรการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับมัธยมศึกษา และได้นำเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการนำไปทดลองใช้เป็นบทเรียนในโรงเรียน แต่ยังไม่ได้รับทราบความคืบหน้าในการดำเนินการ จึงขอให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามเรื่องนี้ต่อไปด้วย
๒. ด้านโรคระบาด ๒.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การแพทย์และสาธารณสุขของประเทศ ปรับมาตรฐานการให้บริการ โดยให้เพิ่มการศึกษาและวิจัยด้านภาวะโลกร้อนในประเด็นสาเหตุการทำให้เกิดโรคระบาดชนิดใหม่ๆ แนวโน้มความรุนแรงของโรค การประเมินเป้าหมายกลุ่มเสี่ยงระดับอายุ จำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตที่เกิดจากโรคระบาด ประเมินการใช้งบประมาณในการรักษา โดยคำนึงถึงภาระสังคม องค์ความรู้ของชุมชน และระบบนิเวศต่างๆ รวมทั้งให้กำหนดกลยุทธ์ในการปรับตัวเพื่อรับมือกับการระบาดของโรค	หน่วยงานหลัก: กระทรวงสาธารณสุข	ที่ประชุมได้พิจารณาในประเด็นการเกิดโรคที่มีสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีความเห็นว่า ด้านสาธารณสุขได้แบ่งโรคจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. โรคอุบัติซ้ำ เช่น โรคมาลาเรีย โรคไข้เลือดออก 2. โรคอุบัติใหม่ เช่น ซาร์ส ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่ 2009 อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีงานวิจัยที่บ่งชี้อย่างชัดเจนว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นสาเหตุที่แท้จริงของการเกิดโรคต่างๆ ดังกล่าว ดังนั้น ที่ประชุมจึงมีความเห็นให้กระทรวงสาธารณสุขรับไปดำเนินการในประเด็นข้อเสนอแนะนี้
๒.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเรื่องโรคระบาดที่อาจจะเกิดจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลก โดยให้ศึกษาถึงแหล่งที่มาของโรคให้ชัดเจน โดยเฉพาะบริเวณตามแนวชายแดน ให้มีการปรับปรุงกระบวนการติดตามเฝ้าระวังและเตือนภัยให้รวดเร็วอย่างทันต่อสถานการณ์ความรุนแรงของโรคระบาด	หน่วยงานหลัก: กระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานสนับสนุน: กระทรวงมหาดไทย	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมมีความเห็นให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลักรับข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ไปดำเนินการ และให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานสนับสนุนในการร่วมดำเนินการ กรณีบริเวณแนวชายแดน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างการแพทย์ของภาครัฐกับภาคเอกชน ในการเตรียมความพร้อม การติดตาม เฝ้าระวัง และรักษาผู้ป่วยจากโรคระบาดที่เกิดจากภาวะโลกร้อน รวมทั้งให้มีมาตรการสร้างความเข้มแข็งของแพทย์ในภาครัฐและแพทย์ในภาคเอกชนให้ความสนใจกับ โรคระบาดอันเกิดจากภาวะโลกร้อนอย่างจริงจัง	หน่วยงานหลัก: กระทรวง สาธารณสุข	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมมีความเห็นให้ กระทรวงสาธารณสุขรับข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ไปดำเนินการ
๒.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาสัตว์ และกระทรวงสาธารณสุขที่มีหน้าที่ในการรักษาคน ร่วมมือกันศึกษาต่อยอดหรือยกระดับภารกิจที่ทำ อยู่แล้วให้รองรับโรคระบาดอันเกิดจากภาวะโลกร้อนทั้งในคนและในสัตว์ เช่น งานศึกษาและวิจัย เกี่ยวกับวัคซีนใช้หวัดนก ซึ่งต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการศึกษาวิจัย ให้ทำการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการป้องกันกับคนด้วย รวมถึงให้มีการใช้เครื่องมือด้านการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น คอมพิวเตอร์แกนสมอง ซึ่งมีราคาแพงโดยนำมาใช้ในการตรวจโรคด้านสมองอย่างเต็มที่ เพื่อป้องกัน โรคด้านสมองที่เกิดจากเชื้อไวรัสและแพร่ขยายตัวมากขึ้นจากสภาวะโลกร้อน อันจะทำให้เกิด การประหยัดงบประมาณแผ่นดินได้จำนวนมาก	หน่วยงานหลัก: กระทรวงเกษตร และสหกรณ์และ กระทรวง สาธารณสุข	ที่ประชุมมีความเห็นให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวง สาธารณสุขรับข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ไปดำเนินการ
๓. ด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๓.๑ ให้สร้างกลไกของภาครัฐเพื่อผลักดันให้เกิดการปรับตัวของประชาชน ในการเตรียม รับมือกับความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น การปรับเวลาออกเรือประมง การปรับช่วงเวลาเพื่อการท่องเที่ยวทางทะเล ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการสร้างอาชีพเสริมให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการที่ความสมบูรณ์ของทรัพยากร ทางทะเลลดลง	หน่วยงานหลัก: กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมและ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	ที่ประชุมมีความเห็นว่า การเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนใน การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิ่งสำคัญคือ การ สร้างองค์ความรู้ สร้างความเข้าใจแก่ประชาชน ซึ่งกรมทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่งมีแผนงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาดัชนีบ่งชี้ ทางชีวภาพและกายภาพทางทะเลและชายฝั่งต่อสภาวะการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พื้นฟูแนวปะการังและป่าชายเลน วางระบบในการป้องกันพื้นที่ชายฝั่งและบรรเทาผลกระทบ อย่างไรก็ดีตาม ข้อเสนอให้มีการปรับเวลาออกเรือของชาวประมง นั้น อาจเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ เพราะชาวประมงจะมี ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญมากกว่าภาครัฐ ในการพิจารณา เวลาออกเรือและการทำประมง ดังนั้น จึงควรมีการบูรณาการ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัยและประเมินผลเกี่ยวกับอิทธิพลของภาวะโลกร้อนที่มีผลต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง วัฏจักรของสิ่งมีชีวิตในทะเล เช่น การอพยพของปลาประจำถิ่น การเปลี่ยนแปลงของปะการัง เป็นต้น โดยใช้โมเดลจำลองสภาพภูมิอากาศในอนาคตระดับพื้นที่ แทนการใช้โมเดลระดับโลก เพื่อเฝ้าติดตามการเปลี่ยนแปลงของท้องทะเลในแต่ละพื้นที่และใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนการป้องกันล่วงหน้า	หน่วยงานหลัก: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานสนับสนุน: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกระทรวงกลาโหม	ระหว่างการสร้างองค์ความรู้ของภาครัฐและภูมิปัญญาชาวบ้าน เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งศูนย์เครือข่ายวิเคราะห์ วิจัย และฝึกอบรมการเปลี่ยนแปลงของโลกแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กรมอุทกศาสตร์ทหารเรือ และกรมอุตุนิยมวิทยา มีแผนงานที่เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะ เช่น การติดตามตรวจสอบสภาพแวดล้อมชายฝั่งทะเล การวิจัยผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศต่อระบบนิเวศหมู่เกาะ ปะการัง ป่าชายเลน และพื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่ง เป็นต้น
๓.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาเพื่อฟื้นฟูชายฝั่งทะเลหรือชายหาด ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพธรรมชาติของแต่ละพื้นที่ สำหรับโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งที่ได้ดำเนินการไปแล้ว แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ แต่กลับจะทำให้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ให้บทวนและรื้อถอนออก	หน่วยงานหลัก: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเรื่องการศึกษาเพื่อฟื้นฟูชายฝั่งทะเลหรือชายหาด ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพธรรมชาติของแต่ละพื้นที่ โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีแผนงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว เช่น การฟื้นฟูและเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนและป่าชายหาด เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ เป็นแนวกันชนป้องกันภัยธรรมชาติและการกัดเซาะชายฝั่ง สำหรับประเด็นโครงการป้องกันการกัดเซาะที่ล้มเหลวแล้วให้รื้อถอนสิ่งก่อสร้างนั้นออก อาจเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ เพราะอาจอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
๔. ด้านภัยธรรมชาติ น้ำท่วม แผ่นดินถล่ม ภัยแล้ง และพายุโซนร้อน ๔.๑ ให้มีการปรับปรุงกระบวนการและวิธีการพยากรณ์อากาศใหม่โดยเร่งด่วน เนื่องจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก ทำให้การพยากรณ์อากาศแบบเดิม ไม่สอดคล้องและอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้	หน่วยงานหลัก: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	สำหรับประเด็นการปรับปรุงกระบวนการและวิธีการพยากรณ์อากาศ ซึ่งเป็นงานประจำของกรมอุตุนิยมวิทยานั้น หน้าที่ความรับผิดชอบของกรมอุตุนิยมวิทยา จะเป็นการรายงานในลักษณะ Weather Change วันต่อวัน ไม่ใช่ Climate Change ซึ่งเป็นระยะเวลา 100 ปี จึงเป็นการทำที่นอกเหนือจากหน้าที่ของกรมอุตุนิยมวิทยา นอกเหนือจากว่า กรมอุตุนิยมวิทยา ต้องไปปรับเพิ่มอำนาจหน้าที่ของกรมอุตุนิยมวิทยาต่อไป
๔.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้เรียนรู้ปรากฏการณ์ของธรรมชาติมากขึ้น เพื่อได้เรียนรู้และปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติได้ดีขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาวิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกับน้ำของคนไทยในอดีต โดยการปลูกบ้านเรือนแบบยกพื้นสูง เพื่อให้อยู่กับน้ำท่วมได้อย่างมีความสุข	หน่วยงานหลัก: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ที่ประชุมมีความเห็นว่า ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้เรียนรู้ปรากฏการณ์ของธรรมชาติเพื่อปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติได้ดีขึ้นอยู่แล้ว เช่น กรมทรัพยากรน้ำได้ดำเนินการศึกษาชุมชนในอดีตที่อยู่ร่วมกับอุทกภัย
๔.๓ ให้มีแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการในทุกกลุ่มน้ำ โดยเริ่มจากกลุ่มน้ำที่เกิดปัญหาซ้ำซากก่อน การบูรณาการต้องมีการพิจารณาจากหลายมิติไปพร้อมๆ กัน เช่น มิติการแก้ปัญหา น้ำท่วมทั้งที่ใช้สิ่งก่อสร้างและไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง มิติการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ มิติที่เป็นมาตรการป้องกันพื้นที่เป้าหมาย มิติการเฝ้าติดตามและบริหารจัดการน้ำท่วม เป็นต้น	หน่วยงานหลัก: กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแผนแม่บทบริหารจัดการกลุ่มน้ำ 25 ลุ่มน้ำอยู่แล้ว และเป็นแผนที่บูรณาการการจัดการด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ตัวอย่างประเด็นมิติของการแก้ปัญหา น้ำท่วม ทั้งที่ใช้สิ่งก่อสร้างและไม่ใช้สิ่งก่อสร้างนั้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคงต้องไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือ ท้องถิ่น ต่อไป
๔.๔ ให้มีการบริหารจัดการน้ำในเขื่อนอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพแปรปรวนของภูมิอากาศ โดยการทบทวนการบริหารจัดการน้ำในเขื่อน โดยใช้เครื่องมือพยากรณ์อากาศที่ทันสมัยควบคู่กับการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและภัยแล้งมีประสิทธิภาพขึ้น	หน่วยงานหลัก: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานสนับสนุน: การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมมีความเห็นให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักในการนำข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ไปดำเนินการ และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานสนับสนุน

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
๔.๕ ให้มีนโยบายส่งเสริมการสร้างแหล่งเก็บน้ำขนาดเล็กในไร่นา และการพัฒนาพื้นที่ แหล่งน้ำธรรมชาติให้ขยายตัวมากยิ่งขึ้น จะมีส่วนช่วยให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ และให้ทบทวน การสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ซึ่งต้องลงทุนจำนวนมาก บริหารจัดการยาก และประชาชนไม่สามารถ มีส่วนร่วมในการจัดการได้อย่างทั่วถึง	หน่วยงานหลัก: กระทรวงเกษตร และสหกรณ์และ กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมมีความเห็นให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมรับข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ไปดำเนินการ
๔.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้น ในลุ่มน้ำที่เกิดปัญหา ไม่ควรมีการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ ซึ่งเป็นการผลักภาระไปให้ประชาชนในลุ่มน้ำอื่น	หน่วยงานหลัก: กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ที่ประชุมมีความเห็นในประเด็นการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำว่า หากลุ่มน้ำ เดิมได้รับความเดือดร้อนอยู่แล้วก็ไม่ควรมีการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ แต่ ในกรณีที่มีพิบัติภัยเกิดขึ้น เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม ก็อาจพิจารณาให้ มีการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำได้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของลุ่มน้ำที่ ประสบปัญหา
๔.๗ ให้มีการเตรียมการป้องกันภัยจากพายุโซนร้อน โดยมีการฝึกอบรมประชาชนในพื้นที่ เสี่ยงให้มีความรู้ด้านพายุโซนร้อน การเฝ้าติดตามและสังเกตปรากฏการณ์ธรรมชาติ การหลบภัย การเตรียมพื้นที่รองรับผู้อพยพ เป็นต้น	หน่วยงานหลัก: กระทรวงมหาดไทย หน่วยงาน สนับสนุน:กระทรวง เทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสาร	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมเห็นว่าหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะอยู่แล้ว เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มีการฝึกอบรมและให้ความรู้ แก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงในการสังเกตปรากฏการณ์ธรรมชาติ รวมทั้งการซ้อมหลบภัยและอพยพหากมีพิบัติภัยเกิดขึ้น
๕. ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและความมั่นคงทางด้านอาหาร ๕.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาเพื่อวางแผนการทำงานเกษตรที่เหมาะสม กับฤดูกาลและสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป	หน่วยงานหลัก: กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมเห็นว่ากระทรวง เกษตรและสหกรณ์มีการกิจและการดำเนินงานที่สอดคล้องกับ ข้อเสนอแนะอยู่แล้ว

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	ความเห็น/ผลการพิจารณา/ผลการดำเนินการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
๕.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรเก็บรักษาและอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมืองที่มีความหลากหลายและเลือกปลูกชนิดพันธุ์ที่ทนกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติได้ ในการอนุรักษ์สายพันธุ์ดั้งเดิมจะทำให้มีโอกาสในการนำมาปรับปรุงพันธุ์ให้ผลผลิตสูงมากขึ้นในภาวะที่ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงไป	หน่วยงานหลัก: กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมเห็นว่าหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีภารกิจและการดำเนินงานที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะอยู่แล้ว เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร และกรมการข้าว เป็นต้น
๕.๓ ให้มีมาตรการคุ้มครองเกษตรกรรายย่อย ให้สามารถประกอบอาชีพด้วยตนเองอย่างอิสระได้ ซึ่งจะสามารถผลิตอาหารได้อย่างหลากหลาย โดยไม่ถูกผลักดันเข้าสู่ระบบเกษตรแบบพันธสัญญา (Contract Farming) ซึ่งรูปแบบดังกล่าวจะทำให้เกษตรกรรายย่อยเสียเปรียบ และต้องเป็นผู้แบกรับความเสี่ยงอันเป็นเหตุให้ที่ดินซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญหลุดมือได้ง่าย	หน่วยงานหลัก: กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	ที่ประชุมมีความเห็นว่า Contract Farming ไม่ได้ไปจำกัดความหลากหลายทางการผลิต เนื่องจากเกิดจากความสมัครใจของเกษตรกรเอง หน่วยงานราชการไม่ได้มีข้อบังคับ ซึ่ง Contract Farming จะทำให้เกิดผลดีแก่เกษตรกรมากกว่าผลเสีย เนื่องจากเป็นวิธีที่สามารถลดความเสี่ยง รวมถึงเพิ่มโอกาสและความมั่นคงทางผลิต นอกจากนี้ ยังให้ความคุ้มครองในกรณีเกิดพิบัติภัยอีกด้วย
๕.๔ ให้มีมาตรการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่ธรรมชาติอื่นๆ ที่เป็นแหล่งกำเนิดของพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่สำคัญ เช่น เป็นแหล่งพันธุ์ข้าวป่า แหล่งผลไม้ป่า แหล่งผักป่า เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อรักษาพันธุกรรมเหล่านั้นเอาไว้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ต่อไป ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมั่นคงทางด้านอาหารในอนาคต	หน่วยงานหลัก: กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว โดยที่ประชุมมีความเห็นให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ไปดำเนินการ
๕.๕ ให้มีมาตรการในการรักษาพื้นที่เกษตรกรรมเอาไว้ โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศ เช่น บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นต้น รวมทั้ง การปกป้องพื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญอื่นๆ เช่น สวนมะพร้าวที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สวนผลไม้ในจังหวัดปราจีนบุรี ระยอง จันทบุรี เป็นต้น	หน่วยงานหลัก: กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	ที่ประชุมมีความเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะอยู่แล้ว เช่น การทำการเกษตรแบบยั่งยืน การทำ Zoning ของพื้นที่เกษตรกรรม เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ทางราชการไม่สามารถบังคับเกษตรกรให้ปลูกพืชชนิดใดชนิดหนึ่งได้ เนื่องจากเกษตรกรจะเลือกปลูกพืชที่ได้อาชีพในตลาดขณะนี้ ซึ่งเป็นตามกลไกทางการตลาด